

SIAMO DI NUOVO IN NIEME

NR. 20-21 ■ SERIE NOUĂ ■ IULIE-SEPTEMBRIE 2010

FONDATA ÎN 2007 ■ ISSN 1843-2085 ■ REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA ITALIENILOR DIN ROMÂNIA **RO.AS.IT.** CU SPRIJINUL FINANCIAR AL GUVERNULUI ROMÂNIEI, PRIN DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚII INTERETNICE

„Istoria care ne desparte, istoriile care ne unesc” este titlul unui inspirat proiect implementat de RO.AS.IT., la Roma, în această toamnă, realizând prin intermediul lui o inedită întâlnire între două comunități apropiate ca spirit, gând și, poate și ca destin, într-un anume sens. Este vorba despre comunitatea italienilor din România reprezentată de RO.AS.IT. și cea a românilor din Italia reprezentată de Asociația „Spirit Românesc” de la Roma. Aceasta întâlnire artistică de suflet a debutat sub cele mai bune auspicii fiind parcă ocrotită de inegalabilul cer albastru al Italiei și străjuită de celebrii pini ai Romei.

Proiectul a cuprins o suită de manifestări cultural-artistice, derulate în incinta splendidei clădiri în care funcționează Accademia di Romania, în Valle Giulia, lângă Parcul Borghese. Au fost manifestări de înaltă ținută și pline de conținut, a căror reușită va contribui, în mod cert, la promovarea ideii de continuitate și ciclicitate a istoriei, cu referire la fenomenul migrației.

Seria manifestărilor a fost deschisă cu vernisarea unei expoziții de grup – pictură și icoane pe sticlă ale unor plasticiene ce aparțineau celor două comunități partenere în acest proiect, precum și a unei expoziții de fotografii-document: „De la emigrare la integrare”. A urmat apoi o masă rotundă în cadrul căreia intervenanții, bazându-se pe date concrete, au făcut o demonstrație de excepție a ideii de istorie care ne unește, prefațată de proiecția filmului de scurt metraj “Etnia italiană din România: trecut și prezent”. O întâlnire între italieni vechi și „italieni” în devenire nu poate sfârși decât cu cântec și dans, ceea ce s-a și întâmplat.

În final, artiști și spectatori, cu ochii umbriți de o ușoară nostalgie, dar cu voci pornite din adâncul inimii și din toți plămânii, au cântat împreună șlagărul tenorului Antonio Furnari, pe versurile lui Grigore Vieru, “Frumoasă ești Italie”, devenit imn al RO.AS.IT.

Pe drumul spre casă, participanții ne-au destăinuit că le-a plăcut, s-au bucurat de manifestarea artistică oferită deopotrivă românilor din Italia și etnicilor italieni din România, spunând într-un glas că... mai vor!

EDITORIAL

Revistă editată
de Asociația Italianilor
din România **RO.AS.IT.**
cu sprijinul financiar al
Guvernului României,
prin Departamentul
pentru relații interetnice

Președinte fondator
Mircea Grosaru

Seniori editori
Cristian Topescu
Nicolae Luca

Colectiv redacțional

Director
Gabriela Tarabega

Redactori
Emanuele Leoni
Elena Bădescu
Dan Comarnescu

Design & pre-press
Square Media SRL

**Asociația
Italianilor
din România
RO.AS.IT.**

asociație cu statut
de utilitate publică

Str. Lipskani nr. 19, etaj 1
030031 București
Tel./Fax: 021 313 3064
ufficio@roasit.ro

Proiectul Istoria care ne desparte, istoriile care ne unesc:

- 04 Expoziții de artă plastică și fotografie
- 06 Masă rotundă
- 08 Cântec și dans
- 10 Donație de carte
- 11 Microinterviuri
- 13 Ecouri ale proiectului în mass-media
- 17 Copiii din Comuna Greci în vizită la Palatul Parlamentului

EVENTI / EVENIMENTE

- 19 **Andreea Bianchi – l'orgoglio del nonno**
- 20 **Il veliero dei miei sogni. La nave scuola italiana a vela „Amerigo Vespucci”**
- 22 **I Romeni in Italia tra rifiuto e accoglienza**
- 24 **Alex Tomaselli revine cu un proiect inedit**

CULTURA / CULTURĂ

SOCIETĂ' / SOCIAL

- 25 **O seară – o minoritate, o săptămână – o comunitate**
- 26 **Petre Chelu-Olivotto, un primar iubit de consăteni**
- 27 **Alin Mezaroba despre strămoșii lui din Polcenigo - Pordenone**
- 29 **Știri de la comunitățile italienilor din teritoriu**
- 30 **Reprezentanți ai minorităților și comunităților naționale la „Zilele Bucureștilor”**
- 31 **Participarea RO.AS.IT. la acțiunile D.R.I.**

Ținem să mulțumim în mod deosebit dnei prof. Viria Tonato din Verona (IT) pentru sprijinul acordat în realizarea versiunilor în limba italiană ale articolelor publicate în revista noastră.

Expoziții de artă pla

După cum ați aflat din editorialul revistei noastre, în perioada 4-10 septembrie a.c., Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. - a derulat la Roma, cu un deosebit succes, proiectul *Istoria care ne desparte, istoriile care ne unesc*, cu scopul de a face cunoscute publicului italian cele două fațete ale migrației spre și dinspre România, cu toate riscurile și împlinirile ce derivă din asemenea demersuri.

În cadrul proiectului a fost prezentată la Accademia di Romania o largă paletă de manifestări (expoziții, întâlniri de suflet, schimb de impresii, donații de carte, spectacole, recitaluri de muzică și poezie etc.), a căror desfășurare o veți găsi descrisă în cele ce urmează.

Într-un moment de inspirație, organizatorii manifestărilor ce aveau să se deruleze la Roma au gândit ca acestea să debuteze cu vernisarea a două expoziții, prilej de delectare estetică, de desfătare a ochiului

generoase simeze, a reunit lucrările a cinci rafinate și sensibile artiste care, reprezentând atât cele două etnii, română și italiană, cât și cele două emigrații, cea veche, spre România, și cea recentă, către

Profiriu Mateescu-Culluri și Silvia Emanuela Albu, de etnie italiană din România, membre ale RO.AS.IT., împreună cu Mara Grossu și Roxana Lupu, românce din Italia, membre ale Asociației “Spirit românesc” din Roma.

Vizitarea expoziției a început cu icoanele, aceste ferestre spre cer, care prin imaginile sacre ale Mântuitorului și chipul diafan al Fecioarei, zugrăvite cu delicatețe și har de către Mihaela Profiriu Mateescu-Culluri și Mara Grossu, te făceau să te simți, pentru o clipă, puțin mai smerit, puțin mai bun.

Și au urmat tablourile, compoziții de mici sau mai mari dimensiuni, cuceritoare prin rafinamentul desenului, prin imagine, dar și prin paleta

și aleasă bucurie pentru suflet. Expoziția de pictură și icoane pe sticlă pentru care marea sală de la parterul impozantei clădiri a Academiei și-a oferit albul pereților ca

Italia, este în sine chiar esența proiectului.

Au expus și au spus câteva cuvinte despre sine și despre tablourile prezentate, artiste Angela Tomaselli, Mihaela

coloristică, mai mult sau mai puțin luminoasă, mai temperată în unele portrete ale Silviei Emanuela Albu, și-n tonuri spre întunecat în unele lucrări ale Roxanei Lupu, din

stică și fotografie

care părea să transpară chiar drama emigrantului. Culoarea și-a regăsit strălucirea la Angela Tomaselli, cea care zămislind seria de păsări măiestre, le-a gândit parcă anume spre a purta privitorul prin celelalte creații ale sale, într-o Călătorie imaginară, alături de Prieteni, Muzicieni, Politicieni, prin Arhitecturi din cele două spații, român și italian.

Expoziția **De la emigrare la integrare** a fost găzduită la primul nivel al Academiei, pe terasă, unde în plein-air au fost etalate documente și fotografii privind emigrația italiană în România din ultimele două secole, cu chipuri și imagini semnificative de viață, mod de trai și diversitate a meseriilor practicate – momente ale

istoria etnicilor italieni din România a fost posibilă prin amabilitatea descendenților acestora, membri ai RO.AS.IT.,

rilor din acea zi și am avut senzația că o undă binefăcătoare i-a trecut pragul însoțindu-mă spre ieșire și risipin-

zbuciumului pe lungul și anevoiosul drum parcurs de la emigrare la integrare.

Trebuie menționat că bucuria scurtei, dar deosebit de instructivei incursiuni în

iar exponatele au fost realizate de Square Media într-o tehnică digitală novatoare de reproducere a originalelor.

Am mai pășit prin sala de expoziții și la finele manifestă-

du-se apoi în noaptea caldă a Romei, ușor răcorită de adierea abia simțită a celebrilor ei pini.

ISTORIA CARE NE DESPARTE,
ISTORIILE CARE NE UNEȘC

Masă rotundă

Una dintre componentele de referință ale manifestării desfășurate la Accademia di Romania a constituit-o masa rotundă, care a avut ca temă **Italienii de ieri și de azi în România. Românii de azi în Italia.**

Evenimentul s-a bucurat de un larg auditoriu, în principal reprezentanți ai celor două comunități – a italienilor din România și cea a românilor din Italia – și a fost onorat de

sociologul Antonio Ricci, unul din realizatorii raportului Caritas despre comunitatea conaționalilor noștri din Peninsula, Luca Serena, președinte al Unimpresa, organizație patronală care grupează investitorii italieni, reprezentanți ai Patronatului italian INAS - Institutul Național de Asistență Socială, precum și dna Dana Mihalache, președinta Asociației „Spirit Românesc” din Roma, coorganizator

României la Roma, finanțat de Guvernul României prin D.R.I. și sprijinit de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, precum și de Accademia di Romania din Roma, proiectul este dedicat realităților din cele două comunități, cu trecutul, cu prezentul lor, dar mai ales cu perspectivele pentru depășirea momentelor de criză în adaptarea imigranților la noul lor spațiu.

participarea domnilor: Markó Attila, secretar de stat la Departamentul pentru Relații Interetnice (D.R.I.) din Guvernul României, Mircea Grosaru, deputat, reprezentantul etnicilor italieni în Parlamentul României, președinte al RO.AS.IT., prof. univ. Mihai Bărbulescu, directorul Academiei Române din Roma, Iusein Ibram, reprezentantul minorității turce în Parlamentul României, președinte al Uniunii Democratice Turce, dott. M. Massimiliani, reprezentantul Provinciei Roma,

al evenimentului. De asemenea, a transmis salutul său, ambasadorul României în Italia, E.S. dl Răzvan Rusu.

Prevăzută a se desfășura în două secțiuni succesive, masa rotundă a fost moderată pentru început de către dl deputat Mircea Grosaru, iar în cea de a doua parte, de dott. Antonio Ricci.

În cuvântul său de deschidere, dl deputat Mircea Grosaru a făcut o prezentare a proiectului. Derulat sub egida Ministerului Afacerilor Externe al României și a Ambasadei

În repetate intervenții, dl deputat a evidențiat faptul că realizarea acestui proiect reprezintă încă unul din momentele menite să illustreze și să sporească legăturile dintre România și Italia. A subliniat, de asemenea, efortul constant al RO.AS.IT. în susținerea dialogului intercultural, în obținerea unor drepturi ale etnicilor italieni din România, în speță a recunoașterii drepturilor lingvistice, cât și pentru desfășurarea de către Asociație a unor manifestări menite a perpetua tradițiile

proprii și obiceiurile specifice zonei de proveniență a imigranților italieni stabiliți în România. Referindu-se la intervenanți, a apreciat că toți vorbitorii au prezentat în realitate "istorii care ne unesc".

Ca prefață la masa rotundă a fost vizionat un film de ultimă oră al RO.AS.IT., documentarul *Etnia italiană din România: trecut și prezent*, sugestivă înlănțuire de portrete și momente din viața și activitatea italienilor din România, evocări cu nuanțe ușor nostalgice, împletite cu sentimente de admirație ale italienilor de azi față de înaintașii lor sosiți cu peste un secol și jumătate în urmă în căutarea unui trai mai bun și a unui loc de muncă temporar, care pentru mulți s-a

comunicări privind imigrația română actuală, problemele cu care se confruntă aceasta, imaginea fiindu-i vehiculată de multe ori cu tușe înăsprite de către presa din Peninsula. Deloc de neglijat – atenția permanentă acordată păstrării tradițiilor neamului.

În același spirit, dott. Antonio Ricci a arătat că dificultățile inițiale sunt inerente în orice proces de integrare. Cu o mulțime de probleme s-au confruntat și imigranții italieni veniți spre finele sec. al XIX-lea în România, în care mulți vedeau "o altă Americă, de dincoace de Ocean", dar pe care ei au știut să le învingă, încât azi, urmașii lor sunt mândri de originea italiană. Același lucru este dorit

mănesc" din capitala italiană a vorbit despre activitățile desfășurate de Asociația sa pentru promovarea identității socio-culturale a comunității de imigranți români din Roma, a culturii românești și a îmbunătățirii imaginii românilor, prin utilizarea mijloacelor de comunicare, prin organizarea și participarea la cursuri, conferințe, dezbateri și alte evenimente de acest gen.

Muzicologul Doina Paron-Floriștean a încheiat seria comunicărilor cu: *I musicisti italiani in Romania, i musicisti rumeni in Italia*, subliniind o dată mai mult trăinicia și diversitatea istoriilor care leagă cele două popoare.

A consemnat Elena Bădescu

dovedit a fi pentru totdeauna...

Reprezentanți ai etnicilor italieni din România, dna Celia Onțeluș – com. Greci, jud. Tulcea și dl Ionel Gheorghiu – Galați au susținut comunicările – *La Comunità Italiana di Greci. Ieri e oggi și, respectiv, Diversità dei componenti dell'emigrazione degli italiani a Galați*.

Moderată de dott. Antonio Ricci, cea de a doua parte a mesei rotunde a fost dedicată comunității românești din Italia, reprezentanții acesteia intervenind cu un număr de

și de către emigrația românească din Italia. Cu acest prilej, domnia sa a prezentat și lucrarea bilingvă lansată în cursul acestui an și în România, *Românii din Italia între respingere și acceptare / I Romeni in Italia tra rifiuto e accoglienza*, volum al cărui coordonator este și care, pe lângă evidențierea problemelor comunității românești din Italia, și-a propus să îi fie acesteia și un îndreptar în dificilul proces de integrare.

Dna Dana Mihalache, președinta Asociației "Spirit Ro-

ISTORIA CARE NE DESPARTE, ISTORIILE CARE NE UNESC

Cântec și dans

Cântec și dans îngemănate, poezie și lirism, tinerețe încrezătoare sau experiența maturității și împlinirilor profesionale, cu toate au făcut mai bine de trei ore ca publicul prezent la spectacolul de la Accademia di Romania să simtă din plin rezultatul colaborării între români și italieni atunci când este vorba de tărâmul artei, zonă a spiritualității umane ce, în mod incontestabil, unește națiile noastre. Momentul de dans, muzică și poezie românească și italiană a fost o excelentă alegere și totodată expresia vie, necontestată, a ceea ce talentul și dăruirea pot făuri la nivel de colaborare interetnică.

Spectacolul a debutat cu o voce mare, sinceră și emoțio-

nantă, cea a unui artist italian ce a cucerit deja de câteva decenii publicul românesc. Antonio Furnari a reușit de la bun început să capteze atenția și participarea emoțională a publicului și prin variatul său repertoriu, de la cançoneta italiană la cântecul românesc de petrecere și voie bună, piese selecționate de cântăreț dintre cele ce compun discul său prezentat și publicului din Roma. Între muzica lui Antonio Furnari și vioara Liliane Ștefănescu nu s-ar fi putut face o mai reușită legătură decât cea imaginată de prezentatorul și moderatorul spectacolului, actorul Adrian Păduraru. El a găsit calea cea mai nimerită de a îngemăna muzica (violinista de origine română stabilită de câteva

decenii în Italia, Liliana Ștefănescu, a interpretat inițial, ca solistă, două celebre fragmente din Bizet și Gershwin) cu poezia, actorul reușind să improvizeze un real micro-recital în care amândoi artiștii și-au cedat, reverențios, unul altuia cuvântul și sunetul, spre satisfacția, în special, a spectatorilor vorbitori de limba română (traducerea prezentării actorului Adrian Păduraru în italiană fiind facilitată de președinta Asociației "Spirit românesc", Dana Ioana Mihalache).

Ceea ce Alex Tomaselli a reușit să facă în partea de spectacol care i-a aparținut lui și chitarei sale – selectând pentru public câteva dintre cele mai reușite piese din albumul său "Osteria della rosa

Ansamblul *Di nuovo insieme* - Iași

bianca” – a reprezentat într-o cu totul altă manieră ideea de “sincretism”, căci antrenantul muzician a determinat sala să cânte, să danseze și să trăiască împreună cu el tradiționalele melodii italiene.

Cu deosebire meritorie și cu atât mai demnă de apreciat a fost participarea formațiilor de dansuri populare *Dor călător* din Roma și *Di nuovo insieme* din Iași, acestea fiind alcătuite din amatori plini de talent și pasiune. Tinerii dansatori ieșeni sunt, de exemplu, în marea lor majoritate, studenți, unii școlii și în arta dansului, dar mai ales competent și cu multă dragoste îndrumați de maestrul coregraf, Petre Șuşu. La fel, nu sunt profesioniști nici colegii lor români din Italia, dansatorii formației *Dor călător*, pregătiți să “jocă românește” cu dăruire, de îndrumătorul lor, domnul Gabriel Pârjolea. Ambele formații de dansuri populare italiene și românești s-au succedat în aparițiile scenice în care au alternat tarantella italiană cu sârba românească pentru a colabora în

final într-un crescendo al entuziasmului și bucuriei. Spectacolul s-a încheiat cu participarea nu numai a celor ce au populat timp de câteva reușite ore scena din Roma – căci mulți dintre spectatori li s-au alăturat!- conduși de vocea tenorului Antonio Furnari, interpretând de această dată inspirata melodie ce adaptează versurile poetului Grigore Vieru, “Frumoasă ești Italie”... afirmație cu care noi, toți cei prezenți la Accademia di Romania cu ocazia evenimentului pe care vi l-am relatat, am fost pe deplin de acord...

A consemnat
Doina Paron-Floriștean

Ansambul *Dor călător* -Roma

ISTORIA CARE NE DESPARTE, ISTORIILE CARE NE UNEȘC

Donație de carte

Participanții sosiți din țară pentru derularea proiectului, au făcut o scurtă, dar deosebit de instructivă vizită la biblioteca Accademiei di Romania.

Lucia Papahagi și Ioana Grosaru

Urcând treptele de marmură ale splendidei clădiri din Valle Giulia, pașii au devenit mai atenți, vocile mai șoptite. Se pătrundea în Biblioteca Academiei. Gazde amabile, directorul instituției, dl prof. univ. Mihai Bărbulescu și dna Lucia Papahagi care, dirigiuitor al bibliotecii, a prezentat oaspeților un succint, dar documentat tablou al devenirii Academiei, al personalităților care i-au trecut pragul de-a lungul anilor și au contribuit la impunerea acesteia în peisajul cultural italian.

Desprindem din istoricul așezământului că proiectul de fondare a unei Școli Române la Roma datează din anul 1914, dar cum Primul Război Mondial a făcut imposibilă realizarea sa, de abia în anul 1920 Parlamentul României a adoptat o lege, inspirată și promovată de istoricul Nicolae

Iorga și arheologul Vasile Pârvan (devenit și primul director al instituției), prin care se prevedea crearea de academii române în străinătate, simultan la Paris și Roma.

Clădirea construită pe un teren de cca. 5.000 m², pus la dispoziția României de Guvernatorul Romei pe 8 iulie 1921, era “destinată exclusiv” unei Academii Române de istorie, arheologie și arte frumoase.

Școala Română de la Roma (nume sub care a funcționat inițial Accademia) și-a început activitatea la 1 noiembrie 1922 într-un sediu provizoriu, în Via Emilio de' Cavalieri 11, având doar patru membri – număr care a crescut la zece în anul 1925.

De la înființare și până în 1947, Școala a acordat burse în domeniile sale de activitate, membrii fiind aleși dintre cei mai străluciți licențiați ai universităților române din București, Cluj, Iași, Cernăuți. În 1924 au început și conferințele publice. Din 1925 a fost lansată o nouă publicație – *Diplomatarium Italicum*, care reunea colecții de documente privind istoria și cultura românilor, culese din bibliotecile și arhivele italiene.

Sediul actual, inaugurat în 1933, a fost ridicat sub conducerea arhitectului Petre Antonescu, costurile lucrării fiind susținute de Banca Națională a României. Între 1947 și 1969 Academia a fost închisă de către autoritățile române, clădirea degradându-se treptat. După doi ani de restaurare, a

fost redeschisă în 1969, cu statutul de Bibliotecă Română la Roma, redevenind Academia Română din Roma numai după 1990. De la această dată, pe lângă tradiționalele activități de studiu și cercetare, mai desfășoară și activități de promovare culturală, organizând expoziții, concerte, conferințe, spectacole.

Academia găzduiește tineri cercetători, titulari de burse de studiu în Italia – cu precădere pe câștigătorii bursei “Vasile Pârvan” (Vasile Pârvan, 1882 - 1927, istoric, arheolog, epigrafist și eseist român, fondatorul Accademiei di Romania).

Vizita s-a încheiat cu un schimb de donații de carte. În numele Asociației Italienilor din România - RO.AS.IT. dna Ioana Grosaru, vicepreședinta Asociației, a donat ultimele volume editate de Asociație, colecția completă a revistei RO.AS.IT. – *Siamo di nuovo insieme*, precum și CD-urile interpreților de origine italiană din România – Antonio Furnari și Alex Tomaselli.

Dna Lucia Papahagi a oferit, la rândul ei, din partea Bibliotecii, câteva valoroase volume, reprezentând rodul cercetărilor făcute de bursierii români la Roma în ultimii doi ani.

Elena Bădescu

MICRO INTERVIURI

TRAIAN DELL'AGNOLO: Părerea mea este că asemenea acțiuni sunt bine venite, că sunt foarte importante și trebuie să fie popularizate pe măsură. Degeaba le știm numai noi, câțiva, care am fost și-am văzut și am petrecut acolo momente de neuitat și nu le știu și ceilalți din celelalte filiale și chiar publicul larg din cele două țări ale noastre. Ar trebui ca televiziunile, presa centrală din țară și chiar cea din Italia să semnaleze astfel de inițiative. Și atunci, proiectul și-ar atinge într-adevăr scopul, care este aparte.

Pe parcursul călătoriei a existat o comunicare între toți participanții, cu majoritatea mă cunosc, pe ceilalți i-am cunoscut pe parcurs. Toți oamenii sunt impresionați de ceea ce s-a făcut în Italia și dacă ar fi posibilități materiale, ar fi păcat să nu se mai continue acțiuni de genul acesta și nu numai la Roma, ci și în alte orașe din Italia, de unde provin strămoșii noștri. Ar trebui ca o asemenea acțiune să fie bine pregătită din timp. Să se ia legătura cu primăriile, cu bisericile catolice, care au o evidență mai clară despre etnia italiană. Cred că cei de-acolo ar putea să ne furnizeze mai multe date decât membrii comunităților, care s-au mai rupt de trecut. Există la ei o evidență foarte clară a celor care au emigrat din zonă. Eu provin din Tarso-Veneto și am certificat de naștere trimis de acolo. Cum se naștea un italian aici, în România, Consutul italian anunța imediat în Italia, în localitățile din care proveneau părinții noului născut. Mai există posibilități de informare de la cei care au trăit în România și s-au repatriat după al Doilea Război Mondial, inclusiv toate rudele mele, care trăiesc la Milano. Au și fotografii, și documente...

MIHAELA PROFIRIU MATEESCU-CULLURI: Trebuie să spun că încă din copilărie mi-am dorit să ajung în Italia, pământ pe unde au călcat bunicii și străbunicii mei și, uite, că au început să se împlinescă pentru prima dată și primele vise. Ca momente care m-au impresionat din această călătorie ar fi, sigur, zona Vaticanului, zona Columnei lui Traian și așa putea să spun, și sentimental, căci sunt repere cu care am crescut și pe care le-am învățat, și ca o culme absolut de neașteptat ar fi – San Zeno di Montagna, de

lângă Lago di Garda, un loc absolut minunat, excepțional din toate punctele de vedere, un fel de paradis cu multă apă, verdeață și tot ce-ți poți imagina mai frumos. Și biserică...

Momentul important al întregii călătorii, cel de la Accademia di Romania, a fost bine structurat, deși a durat poate puțin mai mult decât se aștepta toată lumea, pentru că toți vroiau să se prezinte bine. A fost bine. M-a impresionat clădirea, nu mă așteptam să fie atât de mare, și totul cred că a decurs chiar foarte bine, așa, ca un întreg. Nu pot să fiu decât super încântată și când ai parte de atâta frumusețe, se uită întotdeauna oboseala drumului. Peste timp, o să uităm că am fost și obosiți. Ideea mea este că a fost o comuniune între toți participanții – reprezentanți ai comunităților din diverse zone ale țării – prilej minunat pentru a se apropia...

Cred că în cadrul unei astfel de călătorii se realizează o mai bună cunoaștere în interiorul comunității italienilor din România, care nu poate fi decât benefică și consider că ar trebui să se facă o mai mare popularizare a unor asemenea evenimente.

În opinia mea, o mai mare implicare a comunității românilor din Italia ar fi fost de dorit. Îmi pare rău să spun, dar românii au parcă un talent în a se înstrăina unii de ceilalți. A trecut o generație, au trecut două, și ideea este că ar trebui să ne apropiem de un ideal, acela de a fi uniți.

DOINA PARON-FLORIȘTEAN: O asemenea călătorie poate întări unitatea comunităților de italieni din România. Categorie, DA, mai ales o călătorie cu astfel de oameni, cu cei care am format grupul nostru. Deși de vârste, preocupări sau din zone geografice diferite, am descoperit la finalul acestui proiect că UNITATEA, pornind în cazul nostru de la cea a etnicilor italieni, a fost cea câștigată de noi.

A fost, desigur, o experiență. Una, evident, plăcută. Întâlnirea pentru prima oară, într-un fel mai profund, cu Italia și implicit cu originile mele. În plus, o onorantă oportunitate de a face cunoscut comunităților de italieni din România și de români din Italia rezultatul cercetărilor și strădaniilor mele privind realizările italienilor

ISTORIA CARE NE DESPARTE,
ISTORIILE CARE NE UNESC

din România, cu istoria lor bicentenară.

Sunt deschisă la orice tip de proiect care să alături identitatea noastră (dublu dimensionată) celorlalte elemente de spiritualitate și cultură colectivă. În plus, acest gen de proiecte au, desigur, ca cel actual – prin organizarea deosebită de care s-a bucurat și talentul evident al vicepreședintei organizației noastre, meritul de a fi un “itinerar” de simțire și cunoaștere deopotrivă.

Cu strămoși paterni la Udine (Friuli) și materni la Trieste, mi-am bucurat ochii și în acest proiect, cu plaiurile natale ale bunicilor și străbunicilor mei. Un alt proiect la care visez continuă să fie materializarea în slovă scrisă a realizărilor muzicienilor români și italieni la noi, ca și în însoțita Peninsulă.

NATIVIDAD MURARIU: În opinia mea, derularea proiectului *Istoria care ne desparte, istoriile care ne unesc* al Asociației Italianilor din România în parteneriat cu Asociația românilor din Italia, la care am participat, a fost o reușită, o totală reușită. Consider că au fost la înălțime toate manifestările desfășurate la Accademia di Romania, unde participanții au impresionat publicul prin ceea ce au prezentat. Toate comunicările intervenanților au avut partea lor de interes, pentru că autorii proveneau din zone diferite, aflai lucruri noi, iar cea a Doinei Paron-Floriștean s-a detașat prin informațiile deosebit de documentate, pe care nu le știau mulți dintre participanți. Cel mai interesant lucru, în afară de intervențiile susținute, mi s-a părut programul artistic, foarte reușit, atât dansurile, cât și cântecele. În concluzie, toate au fost de nivel înalt.

Am fost bucuroasă să particip la acest proiect derulat în Italia. Așteptam treaba asta de doi ani. Să sperăm că vom face un nou proiect similar, la anul.

ORLANDA SOLARI: Dacă apreciez că o călătorie de acest tip poate întări unitatea comunităților de italieni din România? Da, pentru că în acest fel am reușit să cunosc membrii celorlalte comunități importante de italieni din țară. Pentru a întări unitatea comunităților de italieni este important să ne cunoaștem, să avem relații directe, și nu numai prin cei care conduc aceste comunități.

Pentru mine, personal, participarea la această călătorie a fost benefică, în primul rând, pentru că am cunoscut membrii comunității despre care ori citeam, ori îi văzusem în *Siamo di nuovo*

insieme, revista Asociației. Pe de altă parte, a însemnat reîntâlnirea cu Roma și participarea la festivitățile de la Accademia di Romania. Am fost impresionată să văd în cadrul manifestărilor de aici și fotografiile ale comunității noastre din Petroșani în expoziția “De la emigrare la integrare” și am făcut poze pentru cei de acasă.

Cu toate peripețiile, totul a fost frumos și nu o să uit nici un moment, mai ales că am făcut cam 300 de poze...

Știam că RO.AS.IT. are o activitate bogată, dar din miezul evenimentelor se poate aprecia altfel imensul efort depus pentru comunitatea italienilor din România.

CARMEN VERONICA STEICIUC: RO.AS.IT. are o misiune frumoasă, de păstrare a identității culturale a etnicilor italieni în spațiul românesc, dar și de promovare a valorilor comunității italienilor din România, atât în țară, cât și în străinătate.

În acest context, un pas important l-a reprezentat proiectul RO.AS.IT. – *Istoria care ne desparte, istoriile care ne unesc* și care s-a desfășurat în Italia, la Accademia di Romania din Roma, la începutul lunii septembrie. Cu un accent pus pe interculturalitate, proiectul a adus în centrul atenției atât istoria etnicilor italieni din România, cât și istoria etnicilor români din Italia. Consider că a fost un proiect necesar, foarte reușit în opinia mea, cu evenimente demne de atenție, care au trezit interesul publicului și s-au bucurat de o bună receptivitate. Atât arta plastică, prezentă prin expoziții de primă clasă care au decorat pentru câteva zile pereții Accademiei di Romania, cât și “povestea unei comunități”, exprimată prin expoziția de fotografii realizate de RO.AS.IT., dar și prin lucrările inedite, cu caracter documentar și informativ din cadrul mesei rotunde și spectacolul prezentat de cele două etnii au creat o punte româno-italiană deosebit de necesară în acest moment, în care o tradiție tinde să se piardă, fiind înghițită de fenomenul de globalizare care devorează încet identitatea oricărei națiuni.

A consemnat Gabriela Tarabega

Ecouri ale proiectului în mass-media

Manifestările organizate în cadrul proiectului *Istoria care ne desparte, istoriile care ne unesc* au fost reflectate pe larg în mass media din Italia și România. Menționăm în acest sens relatările și știrile apărute în presa scrisă și vorbită și pe diverse site-uri pe internet, cum ar fi: Agerpress, Transilvania Times, clement-media, Gazeta Românească - Italia, Abitarearoma - Italia, news.me.ro, PresaOnline.com, Newsletter Immigrazione Oggi, www.immigrazioneoggi.it, ziarul "Romulus și Remus". Exemplificăm prin preluarea câtorva articole dedicate evenimentului

Romania: gli italiani di Galați

Incontro con gli emigrati italiani di Romania all'Accademia di Romania il 7 settembre 2010

L'interesse de stato dalla rievocazione dell'emigrazione di italiani in Romania e in particolare nella città di Galați, ci spinge a riportare quanto più possibile dell'intervento di amabile Ionel Gheorghiu, durante il seminario "La storia che ci separa, le storie che ci uniscono", organizzato dall'Associazione degli Italiani di Romania - RO.AS.IT. e dall'Associazione "Spirit Românesc", e tenutosi il 7 settembre 2010, a Roma, all'Accademia di Romania.

I relatori attribuiscono il radicarsi della comunità italiana a Galați ai missionari francescani italiani ivi presenti

perché la città è la "porta d'ingresso" verso la Moldavia e citano un documento pontificio del 1239 "Cum hora undecima" ed un documento di Propaganda Fide del 1682, che riporta l'esistenza di una chiesa cattolica con numerosi fedeli e luogo di riferimento "dei mercatanti cattolici di tutte le parte". Tra le colonie straniere, nel 1833, quella italiana è rappresentata dal Consolato del Regno di Sardegna e più tardi da quello del Regno delle Due Sicilie. Nel 1883, i lavoratori italiani presenti costruttori edili, di ponti, strade e gallerie sono 1.500 e l'anno seguente 5.000 e sono apprezzatissimi. Le più importanti ditte esportatrici sono italiane. Fino al 1915, ha esercitato un servizio regolare di linea sul Danubio la Società di Navigazione italiana Florio e Rubattino, All'epoca del

Principe Cuza (1859-1866) la città di Galați riveste eccezionale importanza nei progetti rivoluzionari locali di Cavour, Mazzini e Garibaldi che visita la città danubiana più volte nei dieci anni (1824-1834) in cui navigò tra il Mediterraneo e il Mar Nero con le navi "Costanza", "Cortese", "Nostra Signora delle Grazie" e "Clorinda" sull'itinerario Costantinopoli-Odessa-Taranrog.

Nel 1800 c'è la bottega del "maccheronaio" Giovanni, la fonderia Armao e le case di commercio Pedemonte, Peretti, Bega, Fanciotti, Rocca, nel 1900 Cerbolini, Caravego, Del Vecchio, Delviniotti, Marchesini, Dall'Orso ed altre che con la loro presenza hanno un ruolo molto importante per lo sviluppo della città.

Gli italiani altresì contribuiscono alla vita culturale: dal 1845 fino alla metà del 1900 Mario Pietro Cugino pubblica la gazzetta commerciale bilingue "Dunărea - Il Danubio" che contiene anche poesie, racconti, e notizie politiche mentre la libreria Nebunelli diffonde letteratura italiana. Stagioni di opera lirica italiana si hanno dalla metà dell'800, organizzate prima da Victor Delmay e proseguite poi da Luigi Ademolo. Notevole è stata pure l'attività della grande attrice Fanny Tardini che esordisce nella colonia italiana locale (un teatro porta ancora il suo nome ndr).

Negli anni 40 del sec XX, mille sono le famiglie integrate perfettamente con gli

ISTORIA CARE NE DESPARTE,
ISTORIILE CARE NE UNESC

autoctoni. C'è una scuola cattolica riconosciuta dagli Stati italiani e romeni con le 4 classi elementari. In definitiva la comunità italiana ha segnato per molto tempo il progresso economico-commerciale, culturale ed anche mondano della città.

La fine della Seconda Guerra Mondiale mette le

rupero tutti i rapporti con la madrepatria e tutti i legami con la cultura italiana e la stessa lingua.

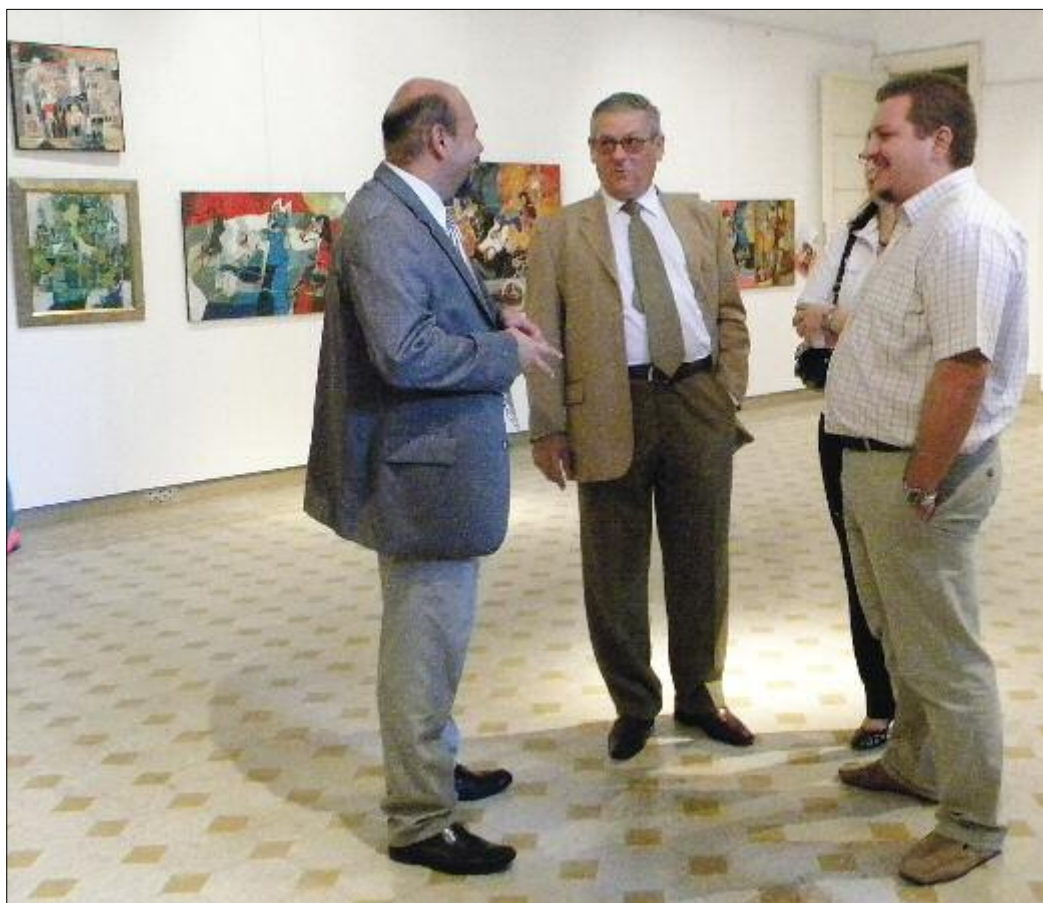
Oggi i giovani rappresentano discendenti di terza e quarta generazione, figli e nipoti che si sentono italiani nell'animo, sensibili, creativi e capaci di lottare per superare le difficoltà per vivere una vita dignitosa.

del tempo perduto dalla Romania e l'integrazione nella cultura europea e latina e riscoprire i valori dell'umanesimo, ritrovare la lingua e la propria identità.”

Federico Carabetta

Ndr: Galați è un municipio della Romania situato nella parte meridionale della regione storica della Moldavia; è città moderna, centro dell'industria siderurgica, sede universitaria e porto importante sul Danubio. Nel 2007 contava 293.523 abitanti.

Gheorghiu Ionel è il rappresentante locale della comunità italiana a Galați e in particolare membro della Ro.As.It., Associazione degli Italiani di Romania, e loro stessi discendenti di immigrati italiani.

numerose famiglie italiane di fronte ad una scelta drammatica: rinunciare alla propria nazionalità oppure tornarsene per sempre in Italia. Iniziano così anni di isolamento e repressione totalitaria; inizia il processo di dispersione della comunità, con confische, minacce ed espulsioni. Tutte le attività vengono interdette, gli archivi, i documenti, la biblioteca. Molti italiani rimpatriarono e gli altri dovettero accettare la cittadinanza romena con il ritiro dei passaporti. Si inter-

Per loro l'Italia è la terra dei loro eroi, immortalati nella storia e nell'arte, delle bellezze naturali, degli uomini capaci di accogliere qualunque straniero, infondendogli conforto spirituale e forza d'animo.

“Noi tutti – conclude la relazione – riscopriamo le nostre radici e guardiamo a questa eredità di professionalità, cultura, arte, umanità e sentiamo che la nostra vita è parte di un passato che chiede grande rispetto e ammirazione. Cerchiamo ora un recupero

Anunț despre manifestări, în Transilvania Times

Publicat sâmbătă, 18 septembrie 2010 de clement.media. Categorie: cultură, zoom.

Italienii din România și românii din Italia s-au întâlnit la Roma

Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. și Asociația „Spirit Românesc” din Roma au organizat, în perioada 4 – 10 septembrie, în mod inedit, o întâlnire față în față, între două colectivități care s-au format în cele două state europene – comunitatea italiană din România și comunitatea română din Italia – în cadrul proiectului „Istoria care ne desparte, istoriile care ne unesc”.

Cu acest prilej, în incinta splendidei clădiri a „Accademie di Romania” din Piazza Jose de San Martin, în vecinătatea Parcului Borghese din Roma, s-au desfășurat manifestări cultural-artistice

care au urmărit să contribuie la promovarea ideii de continuitate și ciclicitate a istoriei, cu referire la fenomenul migrației, punând alături cele două comunități cu destine asemănătoare: comunitatea italienilor din România și comunitatea românilor din Italia.

Cuvântul de bun-venit din partea conducerii Accademie di Romania a fost urmat de donarea unui fond de carte din partea delegației române, pentru Biblioteca Accademie. Un moment de excepție a fost vernisarea expozițiilor de pictură și de icoane pe sticlă, unde au expus artiștii plastici români de origine italiană Angela Tomaselli, Silvia Emanuela Albu și Mihaela Profiriu Mateescu Culluri, din partea Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT., precum

și Maria Grossu și Roxana Lupu, reprezentanți ai artiștilor români din emigrația recentă, membrii ai Asociației „Spirit Românesc”. Masa rotundă a fost moderată de deputatul Mircea Grosaru, președinte al RO.AS.IT. și reprezentant al etnicilor italieni în Parlamentul României. Printre invitați s-au numărat domnia Atila Markó, secretar de stat la Departamentul pentru Relații Interetnice, deputatul Iusein IBRAM, reprezentantul minorității turce în Parlamentul României, directorul Accademie di Romania din Roma, prof. Mihai Bărbulescu, precum și președintele UNIMPRESA Romania, Luca Serena. Aceștia au subliniat în intervențiile lor importanța evenimentului organizat de RO.AS.IT.

Gazeta Românească

Italia

Imigranții italieni din România și românii din Italia, față în față

În perioada 7-10 septembrie s-a desfășurat, la Roma, o serie de conferințe dedicate comunităților italo-române stabilite în cele două țări. Manifestarea inedită, intitulată „Istoria care ne separă, istoriile care ne unesc”, a avut ca protagoniști exponenți ai comunității italiene din România și reprezentanți ai românilor stabiliți în Peninsula.

Participanții la manifestare au putut afla mai multe despre

aspecte aproape necunoscute legate de emigrația în România a sute de italieni, la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX.

“Se vorbește mult despre imigranții români în Italia zilelor noastre, dar noi am vrut să vorbim și despre italienii care au emigrat în România, acum un secol”, a declarat Dana Mihalache, președinta Asociației „Suflet Românesc”, una din organizatorii evenimentului.

Despre românii din Italia și italienii emigrați în România s-a vorbit la cele două mese

rotunde organizate la sediul Accademie di Romania din Roma. Au intervenit Celia Onțeluș și Ionel Gheorghiu, moderator fiind deputatul Mircea Grosaru, toți trei reprezentanți ai diasporei italiene din România. Mircea Grosaru este reprezentantul minorității italiene în Parlamentul României, iar el l-a invitat la conferința de la Roma și pe reprezentantul comunității turcești, tocmai pentru a sublinia nivelul de integrare politică și socială asigurat minorităților prezente pe teritoriul național.

ISTORIA CARE NE DESPARTE,
ISTORIILE CARE NE UNESC

Tradiții românești

A doua parte a colocviilor i-a avut ca protagoniști pe românii stabiliți în Italia, care și-au prezentat propria experiență migratorie. Au intervenit, alături de Dana Mihalache, jurnalista Iulia Maximinian și Gabriel Pârjolea, care a vorbit despre importanța păstrării tradițiilor în comunitatea română. “Amintirile italienilor aflați deja la a doua generație în România au emoționat publicul și ne-am dat seama cât sunt de asemănătoare experiențele celor două comunități, chiar dacă s-au format la mai

bine de un secol una de alta”, ne-a spus Antonio Ricci, coordonator al volumului statistic “Caritas Migrantes” și autorul studiului “Italienii în România acum un secol”. “Majoritatea emigranților italieni au venit în România cu speranța unui trai mai bun, în căutarea unui loc de muncă. Exact ca și românii din zilele noastre. Ambele comunități au avut dificultăți inițiale în procesul de integrare, dar urmașii italienilor stabiliți în România sunt mândri că sunt italo-români, chiar dacă acum numărul lor este foarte mic. Același lucru și-l doresc și românii veniți în Italia, dorință

exprimată în cursul discuțiilor, aceea ca experiența lor în Peninsula să se termine cu un bilanț pozitiv. Acum un secol, mulți italieni din nordul Italiei, mai ales din regiunea Veneto, vedeau în România o altă America, dincoace de Ocean”, adaugă Antonio Ricci. În cadrul mesei rotunde a intervenit și un reprezentant al patronatului italian Inas, instituție care și-a deschis în 2008 un birou la București. În cei doi ani de activitate în România, structura a oferit asistență și consultanță nu numai italienilor care lucrează în România, ci și românilor care s-au întors în țară după ce au muncit în Peninsula. Astfel, tot mai mulți români sunt interesați de modul în care pot avea acces la sistemul de pensii, după o activitate desfășurată în Italia.

Cultura italo-română

Participanții la masa rotundă au putut urmări filmul “Etnicii italieni din România, trecut și prezent”, documentar realizat de Asociația italienilor din România, “Ro.As.It”, partener în organizarea manifestației. Cu ocazia evenimentului, Accademia di Romania a găzduit și o expoziție de pictură și icoane pe sticlă realizată împreună cu patru artiști români stabiliți în Peninsula: Roxana Lupu, Silvia Albu, Mara Grossu și Mihaela Mateescu Profiriu. Oaspete de onoare a fost Angela Tomaselli, româncă, fiică de italieni din Trento, stabiliți în județul Vâlcea acum aproape un secol. Artista s-a format la Institutul de artă plastică de la București și a avut expoziții în Franța, Suedia, Belgia, Statele

Unite. Vizitatorii au putut descoperi aspecte inedite din viața emigranților italieni în România din 1850 până azi, prin intermediul unei expoziții fotografice realizate în curtea interioară a Accademiei di Romania, intitulată “Dall'emigrazione all'integrazione” (De la emigrare la integrare). Au fost expuse copii după fotografii de familie, portrete, imagini din viața de zi cu zi a italienilor, din care se pot observa meseriile practicate de primii sosiți, în jurul anilor 1850: construcții sau munca agricolă.

„Dor călător”

Ciclul de manifestații s-a încheiat cu un spectacol artistic susținut de grupul “Dor călător”, care a prezentat un program de dansuri tradiționale românești și ansamblul italienilor din România, “Di nuovo insieme”. Nu a lipsit nici un minirecital muzical, prezentat de Doina Paron-Floriștean și interpretat de Antonio Furnari și Alex Tomaselli, urmat de un moment poetic susținut de Brândușa Iuliana Olariu. Unul din momentele cele mai apreciate de public a fost un dans napoletan interpretat, ad-hoc, de dansatorii ansamblului românesc “Dor călător”, care a pus în evidență multitudinea aspectelor care leagă cele două culturi latine. Manifestația “Istoria care ne unește, istoriile care ne despart” a fost organizată sub egida Ministerului român de Externe și al Ambasadei României la Roma, și finanțată de Guvernul României.

Miruna Căjvăneanu

Copiii din comuna Greci în vizită la Palatul Parlamentului

De peste un secol, în România s-a format o comunitate italienească pe care trecerea anilor și contextul socio-politic au împutșinat-o tot mai dramatic. Numeroase familii din Peninsula s-au stabilit definitiv aici, fără să-și uite originea și obiceiurile. Mulți dintre cei care nu s-au mai întors în țara natală au murit de bătrânețe și sunt îngropați în pământul românesc. Dintre supraviețuitori, singurii țărani italieni autentici au rămas în familiile din comuna Greci, aflată în nordul Dobrogei, la poalele Munților Măcin.

Asociația Italianilor din România face tot ce îi stă în putere să ajute această comunitate italienească autentică. Cea mai recentă inițiativă în acest

sens, o reprezintă invitația făcută de deputatul Mircea Grosaru unui grup de elevi de acolo, de a vizita Palatul Parlamentului din București. Copiii au venit însoțiți de câțiva părinți, dar și de preotul Vicențiu Pal, pastorul comunității. De altfel, italienii din comuna Greci nu sunt străini de ctitorirea „Casei Poporului”. Mulți dintre ei au muncit pe șantier, iar o parte din piatra folosită la construcție a fost adusă chiar din zona lor.

O incursiune în istoria țării

Copiii din comuna Greci au fost însoțiți de un ghid și au vizitat rând pe rând, *Sala Ion I.C. Brătianu* (numită inițial

„Sala Provinciilor”, pentru că într-o primă variantă trebuia să simbolizeze prin decorare, județele țării), *Sala Tache Ionescu*, *Sala Al. I. Cuza* (destinată a fi sală de protocol la cel mai înalt nivel: *Sala de seminare de documente și tratative*. Aceasta este una din sălile cele mai impozante ale Palatului – cu cea mai mare înălțime, de aproximativ 20 de metri, și a doua ca suprafață – 2.040 m²).

Au rămas la fel de uimiți de *Sala Unirii* (cu cel mai amplu spațiu interior din Palat: 2.226 m² și cu cel mai mare covor, de 1100 m², care cântărește 3 tone și care a fost țesut chiar în acest loc), *Sala Nicolae Iorga*, *Sala Nicolae Bălcescu* (marmura roz folosită pentru coloanele

Fonduri surpriză pentru renovarea bisericii

După multă muncă de convingere, deputatul Mircea Grosaru a reușit să obțină fonduri pentru biserica din comuna Greci, care avea nevoie de reparații urgente. „Obținusem aceste fonduri și cu ceva timp în urmă. I-am anunțat pe cei din comuna Greci și ei s-au apucat de reparații. A intervenit, însă, ceva și banii nu au mai ajuns. Acum nu le-am mai spus nimic. Am așteptat ca fondurile să intre în conturile bisericii. Într-o zi m-a sunat preotul Vicențiu Pal și mi-a spus că nu i-a venit să creadă atunci când a consultat contul. Mă bucur foarte mult că acum au cu ce să repare biserica. Oamenii de acolo aveau nevoie de aceasta”, ne-a declarat Mircea Grosaru. La rândul său, Vicențiu Pal a apreciat că are o colaborare bună cu reprezentantul italienilor în Parlamentul României. „Când am venit în comuna Greci, am găsit o comunitate dezbinată. Cred, însă, că suntem pe drumul cel bun și că vom rezolva această problemă”, a spus preotul.

Palatul Parlamentului

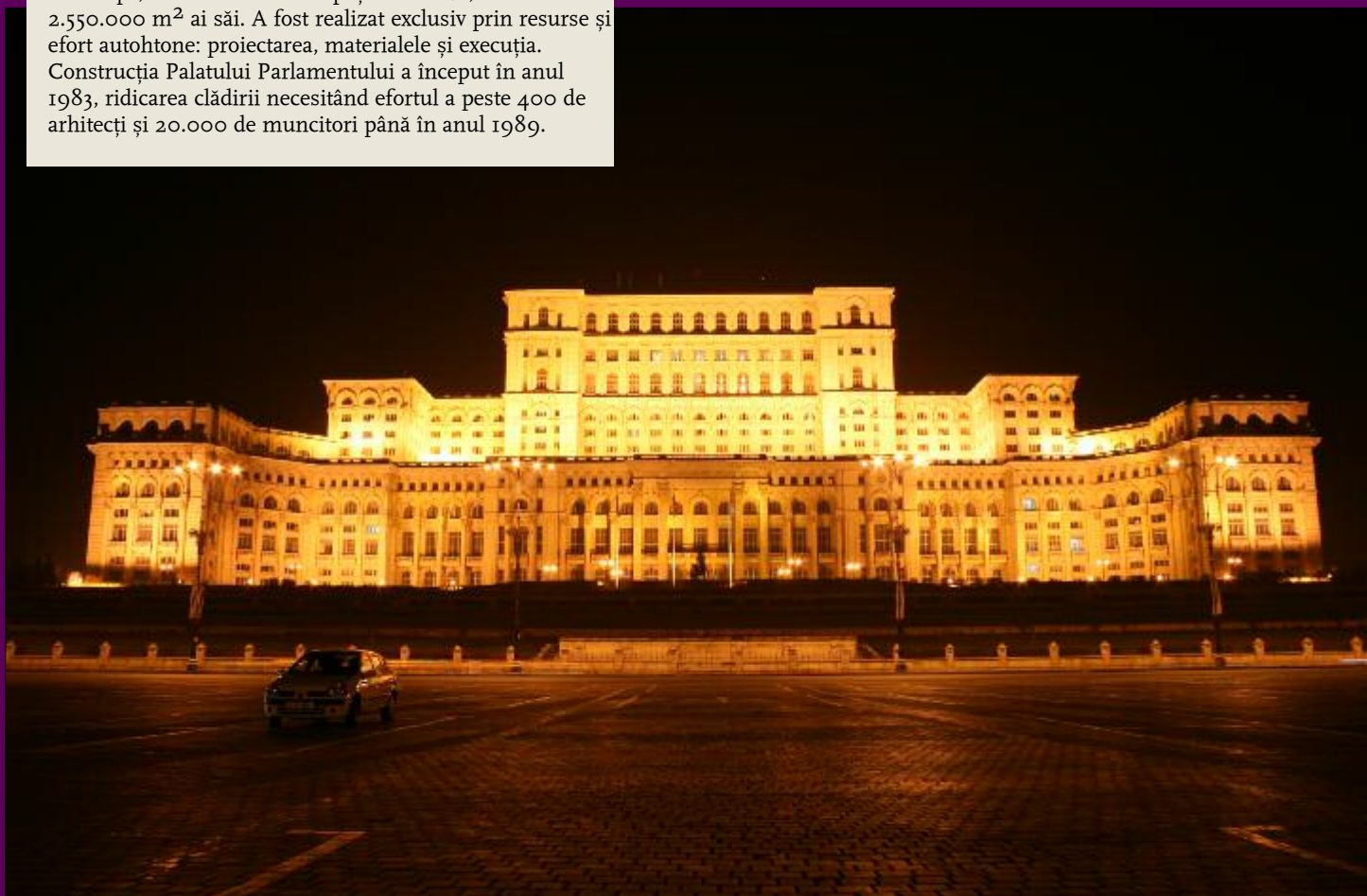
Palatul Parlamentului este pe locul doi în lume după Pentagon (Washington) la categoria „Clădiri administrative”, cu o suprafață desfășurată de 330.000 m², și pe locul trei în lume ca volum, după clădirea pentru asamblarea rachetelor de la Cape Canaveral (Florida) și piramida lui Quetzalcoatl (Mexic), dar înaintea piramidei lui Keops, al cărei volum îl depășește cu 2%, cu cei 2.550.000 m² ai săi. A fost realizat exclusiv prin resurse și efort autohtone: proiectarea, materialele și execuția. Construcția Palatului Parlamentului a început în anul 1983, ridicarea clădirii necesitând efortul a peste 400 de arhitecți și 20.000 de muncitori până în anul 1989.

din această sală este de Rușchița, iar candelabrele, precum și aplicile proiectate de arhitecți au fost executate de artiști plastici la Mediaș. Marmura roz este deosebit de prețioasă, ea găsindu-se doar în 3 locuri în lume: Italia, Grecia și România). Spre final, au trecut prin *Sala Spiru Haret*, *Sala C.A. Rosetti*, *Sala Drepturilor Omului*, *Sala de plen* (cea mai impresionantă încăpere, fiind acoperită cu o cupolă din sticlă mată verde și albastră, susținută pe un cadru de alamă). Vizita s-a încheiat la Muzeul Parlamentului.

Preotul Vicențiu Pal a dat câteva legi pentru copii

Sala în care copiii s-au simțit cel mai bine a fost *Sala de plen*. Ei au ocupat imediat scaunele pe care stau, de obicei, miniștrii. „Unde stă Elena Udrea?” a întrebat o fetiță, nerăbdătoare să îi calce pe urme actualului ministru al Dezvoltării Regionale și Turismului. La rândul său, preotul Vicențiu Pal a preluat inițiativa. A urcat la prezidiu și a dat niște legi *ad-hoc*, care au stârmit uralele copiilor. „De acum încolo, școala este opțională” și „Dacă nu aveți poftă într-o zi să mergeți la școală, puteți să îi trimiteți pe părinți” au fost două dintre *proiectele legislative* ale acestuia, „votate” în unanimitate.

Victor Partan

Andreea Bianchi – mândria bunicului

În luna iunie a acestei veri, Filiala „Grigore Vieru” a Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați a găzduit o expoziție de desene pline de candoare și propețime, intitulată *Inimă de copil*. Autor, **Andreea Bianchi**, un băiețel italian de numai 6 ani, din Pinerolo-Torino, despre care dna Simona Pascale, reputat artist plastic din Galați, afirma: „Talent și perseverență sunt coordonatele unei copilării... În lucrările lui realul și imaginarul își dau mâna, motivele florale și zoomorfe sunt transpuse într-un colorit vesel”. Evenimentul a fost organizat cu sprijinul comunității italienilor din Galați „Casa Italia”, cu aportul deosebit al președintelui, dl Traian Dell'Agnolo.

Despre Andreea și performanțele sale în ale picturii ne-a scris la revistă bunicul său matern, dl Ionel Dobrea, fost salariat la Regionala Transport din Galați, azi pensionar,

Nel mese di giugno di quest'estate, la Filiale "Grigore Vieru" della Biblioteca "V.A. Urechia" di Galați ha ospitato una mostra di disegni pieni di candore e freschezza, chiamata Cuore di bambino. Autore: Andreea Bianchi, un bambino di 6 anni, da Pinerolo-Torino di cui Simona Pascale, noto artista plastico di Galați, afferma: "Il talento e la costanza sono le coordinate di una infanzia... Nei suoi lavori il reale e l'immaginario si combinano, i motivi floreali e zoomorfi sono trasposti in colori allegri".

L'evento è stato organizzato con l'aiuto della comunità degli italiani di Galați "Casa Italia" con l'apporto speciale del preside, signor Traian Dell'Agnolo.

Di Andreea e dei suoi lavori ci ha scritto suo nonno materno, signor Ionel Dobrea, ex dipendente della Regionale di Trasporto di Galați, attualmente pensionato, che ci ha

care ne-a oferit și câteva date biografice ale băiețelului.

Astfel, am aflat că micuțul născut la 2 decembrie 2004 la Torino – din tată italian, Bianchi Paolo și fiica dlui Dobrea, Ilinca – a fost apreciat pentru talentul său, încă de pe când frecventa grădinița din Pinerolo, la numai 2 anișori. De anul trecut a devenit elev al Școlii gimnaziale din localitate, continuând și pregătirea în domeniul picturii.

Andreea expune de la 4 ani, atât la Pinerolo, unde locuiește, cât și la Torino, iar acum și la Galați, unde a venit în vacanță la bunici.

Desprindem din scrisoarea bunicului: „acest copil... și-a dorit ca în orașul Galați în care s-a născut și a trăit mama sa, Ilinca Dobrea, să expună și să arate locuitorilor că în zilele noastre, un copil rezultat din căsătoria unui cetățean român și unul italian poate fi apreciat atât în

offerto anche dei dati biografici di questo bambino.

Così abbiamo saputo che il piccolo è nato il 2 dicembre 2004 a Torino - da padre italiano, Bianchi Paolo e madre romena di Galați, Ilinca, la figlia di signor Dobrea - è stato apprezzato per il suo talento da quando frequentava la Scuola materna di Pinerolo, a solo 2 anni. Dall'anno scorso è diventato alunno della Scuola elementare della città, continuando anche la formazione nel campo della pittura.

Andreea ha cominciato ad esporre quando aveva 4 anni, tanto a Pinerolo dove vive, quanto a Torino, e ora a Galați dove è venuto in vacanza dai nonni.

Riproduciamo un frammento dalla lettera del nonno: "questo bambino ha desiderato che la città Galați dove è nata ed ha vissuto sua madre, Ilinca Dobrea, esponga e mostri ai cittadini che nei nostri giorni, un bambino risultato dal

Italia, cât și în România”. Și este de înțeles mândria cu care bunicul îl privește pe micul pictor, ale cărui desene au fost prezentate până acum în 6 expoziții, egale anilor săi: „un copil, pe care îl putem numi european, apropie popoarele italian și român”.

Fie ca această *Inimă de copil*, cu sânge italian și românesc deopotrivă, să bată în egală măsură pentru cele două țări, conducând la atenuarea asperităților și neînțelegerilor ce, din păcate, încă mai persistă.

Elena Bădescu

matrimonio di una cittadina rumena con un italiano può essere apprezzato tanto in Italia quanto in Romania”.

E si capisce l'orgoglio del nonno quando guarda il piccolo artista, i cui disegni sono stati presentati finora in 6 mostre, uguali il numero dei suoi anni: Ecco che "un bambino, che possiamo chiamare europei, avvicina una volta di più i popoli italiano e romeno”.

Possa questo Cuore di bambino, con sangue italiano e romeno battere ugualmente per i due paesi, diminuendo le asperità ed i malintesi che, sfortunatamente, persistono.

Il veliero dei miei sogni / Corabia visurilor mele

Nava-școală italiană „Amerigo Vespucci”

Dopo la Seconda Guerra Mondiale, il porto di Costanza - l'antico TOMIS fondato dai greci nel VII secolo a.c. - venne visitato da centinaia di navi militari venute da molte nazioni diverse, tra le quali anche l'Italia.

La prima unità italiana a visitare Costanza dopo gli eventi bellici, fu la nave scuola „Amerigo Vespucci” nel 1971. Ma, con grande rammarico, a cause d'improvvisi ed imprevedibili ordini ricevuti come ufficiale in spe (cioè servizio permanente effettivo) mi fu impossibile di vederla, e questa situazione si ripeté anche nel 1984.

Fortunatamente, nell'estate di 1975, partecipando alla festa „Sail Amsterdam 700”, tenutasi nella darsena chiamata IJhaven (così crivone gli olandesi), la mia nave (il brigantino a palo „Mircea”) fu attraccata alla banchina Javakade nella

vicinanza della „Amerigo Vespucci”, arrivata prima di noi. Inutile dire che grande piacere fu per me di poter ammirarla da lontano in attesa della possibilità di una visita a bordo.

Ma questa visita fu possibile solo dopo più di vent'anni di aspettative e speranze, proprio nel 1996, quando „l'Amerigo Vespucci” visitò di nuovo il porto di Costanza, e io ero già in pensione.

La mia permanenza a bordo, benchè brevissima e limitata di alcuni rigori protocollari, mi ha lasciato una impressione indimenticabile.

Trovai nei marinai italiani tanta gentilezza, amicizia, e un verodesiderio di esermi utili con varie spiegazioni di terminologia marinaresca, come per esempio la voce „araba” che io non avevo mai incontrata.

Il più bello dei grandi velieri („tall ships”) del mondo,

„l'Amerigo Vespucci” fu impostato il 12 maggio 1930 e varato il 22 febbraio 1931. Il suo motto è „Non chi comincia ma quel che persevera”.

Con un dislocamento a pieno carico di 4.100 tonnellate, ha una lunghezza „fuori tutto” con il bompreso di 101 m. Il suo equipaggio include circa 20 ufficiali, 200 sottufficiali, sottocapi e comuni, e 180 allievi dell'Accademia Navale di Livorno.

Dotata di un apparato motore diesel elettrico (velocità: 10 nodi) e avendo subito molti notevoli riammodernamenti, la vera bellezza della nave resta nelle sue vele che portano dei nomi qualche volta spiritosi, come belvedere, parrochetto o mezzana, difficili da essere capiti da un „terricolo”.

Capitano di Vascello
(in riserva) Neculai Pădurariu

La Amerigo Vespucci durante un temporale

La polena

După cel de-al Doilea Război Mondial, portul Constanța – vechiul TOMIS fondat de greci în sec. al VII-lea î.Ch. – a fost vizitat de sute de nave militare venite din diverse țări, inclusiv din Italia.

Prima unitate navală italiană care a vizitat Constanța după război, a fost nava-școală „Amerigo Vespucci”, în 1971. Dar, spre marea mea amărăciune, din cauza unui ordin inopinat și imprevizibil primit ca ofițer activ, mi-a fost imposibil să o văd, și această situație s-a repetat în 1984.

Din fericire, în vara anului 1975, participând la festivitățile „Sail Amsterdam 700” (Amsterdam, 700 de ani de navigație), ce s-au ținut la terminalul numit IJhaven (așa se scrie în olandeză), nava mea (bricul „Mircea”) a acostat în bazinul Javakade în vecinătatea velierului „Amerigo Vespucci”, sosit

înaintea noastră. Inutil să mai spun ce mare plăcere a fost pentru mine să-l pot admira de la distanță, în așteptarea șansei unei vizite la bord.

Dar această vizită a fost posibilă numai după mai mult de douăzeci de ani de așteptare și speranță, abia în 1996, când „Amerigo Vespucci” a vizitat din nou portul Constanța și eu eram deja la pensie.

Vizita mea la bord, deși foarte scurtă și în limitele rigurilor de protocol, mi-a lăsat o impresie de neuitat.

Am găsit acolo marinari italieni atât de amabili, de prietenoși și cu o reală dorință de a-mi fi utili cu diverse explicații de terminologie marinărească, așa ca, de exemplu, cuvântul „araba”, termen pe care eu nu-l mai întâlnisem (la noi se spune „tendă”).

Cel mai frumos dintre velierele mari („tall ships”) din

lume, „Amerigo Vespucci” a fost pus pe cală la 12 mai 1930 și lansat la apă la 22 februarie 1931. Motto-ul său - „Nu cel care începe, ci cel care perseverează”.

Cu un deplasament maxim de 4.100 tone, are o lungime totală (inclusiv bompresul) de 101 m. Echipajul său cuprinde circa 20 de ofițeri, 200 de subofițeri, maiștri și marinari, precum și 180 de cadeți de la Academia Navală din Livorno.

Dotată cu un propulsor diesel electric (viteza: 10 noduri) și supusă mai multor modernizări considerabile, adevărata frumusețe a navei sunt velele sale cu denumiri uneori spirituale, greu de înțeles de către neinițiați.

Românii din Italia între

Vorbind despre imigrație într-un mod accesibil, cartea cu acest titlu, rod al inițiativei editoriale comune a Confederațiilor Caritas România și Caritas Italiana, își propune să atragă atenția asupra problemelor cu care se confruntă nume-

roasa comunitate românească din Italia și, totodată, să fie de un real ajutor în complexul și de loc ușorul proces de integrare.

După cum arată în *Introducere* reprezentanții celor două autorități, domnii Egidio Condac (Confederația Caritas România) și Livio Corazza (Serviciul Europa al Caritas Italiana), acest volum bilingv, lansat atât la Roma, cât și la București, se înscrie în seria actelor menite să demonstreze că cele două istorii, a Italiei și României – „țări, unite în trecut de emigrația italiană spre România și

acum de emigrația românească spre Italia, sunt strâns legate și cer înțelegere și cooperare reciprocă, astfel încât emigrația să devină, așa cum au descris cu înțelepciune documentele papale, un fenomen de promovare a țării de proveniență și a celei de destinație, precum și să aducă o mai bună înțelegere între popoare sub aspect cultural și religios”.

Din expunerea punctelor de vedere ale fiecăreia dintre părți, reținem că problema integrării este dificilă nu doar pentru imigranți, ci și pentru țara gazdă, unde „în timp ce viitorul Italiei este de neconceput fără imigrație, există voci care ar dori să se spună nu unei Italii multietnice...”. De asemenea, trebuie să se conștientizeze faptul că „imigrația românească - chiar și cu problemele ei - aduce Italiei o contribuție pozitivă”. Este de dorit „să se ajungă la o integrare armonioasă în Italia. Criminalii trebuie să fie pedepsiți, dar

Parlando dell'immigrazione in un linguaggio accessibile, il libro con questo titolo, frutto dell'iniziativa editoriale comune delle Confederazioni Caritas Romania e Caritas Italiana, si propone di attirare l'attenzione sui problemi affrontati dalla numerosa comunità romena in Italia e, allo stesso tempo, di essere di reale aiuto nel complesso e poco facile processo di integrazione.

Così come mostrano nell'*Introduzione*, i rappresentanti delle due organizzazioni, i signori Egidio Condac (Confederazione Caritas Romania) e Livio Corazza (Servizio Europa di Caritas Italiana), questo volume bilingue, lanciato a Roma e anche a Bucarest, si iscrive nella serie degli atti mirati a dimostrare che le due storie, d'Italia e di Romania – „Paesi unite nel passato dall'emigrazione italiana verso la Romania e ora dall'emigrazione romena verso l'Italia, sono strettamente congiunte e reclamano di per sé una reciproca comprensione e la mutua collaborazione affinché l'immigrazione si configuri, come saggiamente hanno illustrato i documenti pontifici, come un fenomeno promozionale del Paese di partenza e di quello di arrivo, e in una maggiore comprensione tra i popoli sotto l'aspetto culturale e religioso”.

Dall'esposizione dei punti di vista di ogni Paese, riteniamo che il problema dell'integrazione è difficile non solo per gli immigranti, ma anche per il Paese ospitante dove „mentre il futuro dell'Italia non è coecepibile senza l'immigrazione, si vorrebbe dire di no a una Italia multietnica...”. Pure, si deve capire il fatto che „l'immigrazione romena - pur con i suoi problemi - è un apporto positivo per l'Italia”. È da desiderare „arrivare a un inserimento armonioso in Italia. I criminali vanno puniti ma la brava gente romena va lasciata vivere in pace e va accolta con affetto”.

Gli articoli inseriti, che appartengono a delle personalità note nel campo, affrontano una larga gamma di aspetti dell'immigrazione in un mondo globalizzato, con riferimento soprattutto ai problemi acuti con cui si confronta l'immigrazione romena di oggi:

Vittorio Nozza, direttore di Caritas Italiana, affronta l'immigrazione romena in Italia nel quadro di un'Europa allargata, soffermandosi sui più acuti carenze riscontrabili nel trattamento riservato ai romeni, ma segnalando allo stesso tempo anche la responsabilità dell'Italia come Paese di immigrazione.

respingere și acceptare

românii cinstiți trebuie să fie lăsați să trăiască în pace și să fie primiți cu afecțiune”.

Articolele inserate, aparținând unor personalități de notorietate în domeniu, abordează o paletă largă de aspecte ale migrației într-o lume globalizată, cu referire îndeosebi la problemele acute cu care se confruntă imigrația românească de azi:

Vittorio Nozza, director al Caritas Italia, tratează migrația românească în Italia în contextul unei Europe extinse, oprindu-se asupra celor mai acute probleme legate de modul în care sunt tratați românii, dar semnalând totodată și responsabilitatea Italiei ca țară de imigrație.

Antonio Ricci (Dossier Statistico Immigrazione Caritas/Migrantes), definește România ca pe „o țară în mișcare..”, cu un potențial migrator semnificativ, dar care în ultimul timp devine ea însăși „o țară care începe să primească imigranți calificați proveniți din țările occidentale”. De reținut și că autorul semnalează „importanța pe care o țară ca România o poate avea pentru Italia, prin rolul semnificativ pe care migranții îl au în sistemul economic italian (vectori pentru exportul *made in Italy*, parteneri comerciali și chiar politici).”

Alte articole din volum supun atenției integrarea socială și profesională (**Andreea Raluca Torre**), migrația forței de muncă calificate din România în Italia (**Maria Carolina Brandi**) ca și problemele acute referitoare la românii din Italia și criminalitate (**Rando Devole** și **Franco Pittau**), cât și la copiii români neînsoțiți din Italia (**Laura Ildiko Timșa**).

Alexandru Cosmin Lupu conchide că migrația circulatorie către Italia reprezintă destinația preferată datorită atât asemănărilor lingvistice, a pattern-urilor culturale, cât și faptului că piața italiană, în general, nu solicită forță de muncă înalt calificată.

Volumul **Românii din Italia între respingere și acceptare** prefigurează posibilitatea unor evoluții pozitive în integrarea imigranților români, cu condiția ca aceștia să fie legați de muncă, de Italia, de tradițiile sale și să exercite un control social concret asupra conaționalilor lor devianți.

Antonio Ricci (*Dossier Statistico Immigrazione Caritas/Migrantes*) definisce la Romania come un „Paese in movimento...” con un potenziale migratorio notevole, ma che, negli ultimi tempi, diventa a sua volta „un Paese di accoglienza di emigrati qualificati provenienti dai Paesi occidentali”. Da ritenere il fatto che l'autore segnala anche „l'importanza che un Paese come la Romania può avere per l'Italia, ... per l'importanza que hanno i migranti nel sistema economico italiano (vettori per l'esportazione del **made in Italy**, partner commerciali e anche politici)”.

Altri articoli di questo libro sottopongono all'attenzione l'integrazione sociale e lavorativa (**Andreea Raluca Torre**), la immigrazione romene ad alta qualificazione in Italia (**Maria Carolina Brandi**) ed anche i problemi acuti riguardanti i romeni d'Italia e la criminalità (**Rando Devole e Franco Pittau**) ed anche i minori non accompagnati romeni in Italia (**Laura Ildiko Timșa**).

Alexandru Cosmin Lupu conclude che la migrazione circolare verso l'Italia rappresenta la destinazione preferita, non solo per le similitudini linguistiche e i modelli culturali, ma anche per il fatto che il mercato italiano non chiede in generale forza lavoro molto qualificata.

Il volume **I Romeni in Italia tra rifiuto e accoglienza** prefigura la possibilità di evoluzioni positive nella integrazione dei immigranti romeni, con la condizione che loro continueranno a mostrare attaccamento al lavoro, all'Italia e alle sue tradizioni, ed eserciteranno un controllo sociale senza equivoci nei confronti delle frange di devianti.

Alex Tomaselli revine cu un proiect inedit

Încurajat de succesul primului său CD dedicat muzicii tradiționale italiene și ca reprezentant al unei etnii care are o rezonanță aparte în cultura minoritară din România, interpretul Alex Tomaselli s-a gândit la un proiect „fără precedent în spațiul nostru muzical”, după cum spune el însuși și, anume, acela de a se edita un CD care să reunească artiști aparținând unor etnii și grupuri culturale diverse într-un dialog muzical, interpretând împreună cântece specifice fiecărei culturi din care aceștia provin.

Evenimentul a avut loc în data de 20 septembrie a.c., la sala Maxima din București, amenajată pentru captare sonoră, ca o încununare a colaborării pe care acești muzicieni o desfășoară, inclusiv la scenă deschisă. Reuniți în ambientul sălii Maxima, **artiștii de etnii**

diverse, au interpretat, într-un aranjament muzical ad-hoc, cântece tradiționale din **cultura de proveniență a fiecăruia**, sub forma unui „colaj muzical – mozaic”.

Acțiunea a fost finalizată cu realizarea unui CD ce urmează să fie lansat pe piață într-un cadru festiv, cu ocazia evenimentelor culturale interetnice de la sfârșitul acestui an.

Reunind, pentru întâia oară în această formulă, o serie de muzicieni ce formează un caleidoscop etnic inedit, unii dintre ei cu origine etnică multiplă (Mircea Horvath poate număra 6 etnii, pe puțin, la nivelul străbunicilor!), inițiatorul a dorit să pună baza unei comunicări artistice, care să scoată la iveală sonorități interpretative cunoscute sau mai puțin cunoscute, sub forma unor cântece mai vechi sau mai noi din tezaurul folcloric al minorităților. Se vor pune, astfel, în valoare, frumusețea diversității, geniul creativ specific fiecărei etnii, dar și posibilele interferențe stabilite în cheia limbajului muzical, în liniile sonore ale cântecelor tradiționale ale acestora.

Iată și componența echipei artistice - ea însăși oglindă a diversității ce se constituie ca punct de atracție al manifestării respective: Alex Tomaselli, aparținând comunității italiene din România, dar având și origini germanice și românești; Mircea Horvath, de origine maghiaro-spaniolă-rusă-română-evreiască-germană (!); Robert Weiss, pe linie paternă

evreu de origine poloneză, pe linie maternă român, nepotul lui Grigoraș Dinicu; Florentina Costea, reputată interpretă de muzică macedo-română; Paul Baci, maghiar, veteran al scenelor de diverse genuri; Iovan Sofronievski, virtuoz clarinetist macedo-român și Claudiu Purcărin, de etnie rromă/gashkane.

Interpreții au reușit să realizeze un CD pe care cu siguranță îl veți asculta cu plăcere.

Piese alese sunt emblematice pentru muzica popoarelor respective, precum *Comme facette mammeta*, *Hava Nagila*, *Az a szep*, *Muro shavo* etc., iar armoniile vocale implică interpreți de limbi diferite, după cum instrumentiștii redau convingător elemente muzicale multietnice – iată rețeta ce topește ingrediente variate (fiecare, de calitate) într-un creuzet pangeic...

Un CD recomandat oricărui ascultător însetat de frumos și de inedit!

Ioana Grosaru

O seară – o minoritate, o săptămână – o comunitate

La sfârșitul lunii august, într-un cadru natural deosebit de pitoresc, la Cheile Râșnoavei, s-a desfășurat, pe timp de 7 zile, tabăra interetnică „O seară - o minoritate, o săptămână - o comunitate”, cu participarea copiilor aparținând de două comunități etnice din România: cea italiană și cea elenă. **Tabăra a fost organizată de RO.AS.IT cu susținerea financiară a Guvernului României, prin Departamentul de Relații Interetnice.**

Pe lângă frumusețile naturale de care s-au bucurat din plin, copiii au beneficiat și de servicii de cazare și masă civilizate, ceea ce a contribuit la buna dispoziție care i-a însoțit pe toți cei prezenți, pe tot parcursul taberei.

Dominanta programului a fost una recreativă, cu o componentă educativă importantă, implicând mijloace instructive cu caracter intercultural.

În program au fost incluse drumeții, lecții de echitație, seri de dans și multe alte activități de comunicare, în care copiii, prin „joc”, au putut să se cunoască, să se împrietenească și să afle lucruri noi unii despre ceilalți.

Activitățile au fost filmate și înregistrate pe DVD, fiecărui participant fiindu-i înmănat, la final, câte un exemplar, copiii beneficiind, astfel, de un material-document al participării lor la această tabără, dar și de un *remember* pentru viitor. Organizatorii au propus ca în fiecare instituție de învățământ, care a avut elevi în

tabără, să se organizeze sesiuni de prezentare a rezultatelor taberei la care să fie invitați profesori, părinți, reprezentanți ai Inspectoratelor școlare, ai mass-media etc.

Considerăm că obiectivele prevăzute în proiect au fost atinse, chiar dacă acesta, nu a avut amploarea propusă inițial, în ce privește numărul de etnii invitate. Proiectul a avut un caracter pregnant interetnic și intercultural, cu un însemnat impact în rândul tinerilor participanți.

Partenerul de proiect, Asociația „Aed Ludens”, s-a dovedit a fi un foarte bun organizator al activităților cu tinerii. Plăcerea de a lucra cu aceștia, cât și experiența acumulată de-a lungul mai multor ani în domeniul educației nonformale de către reprezentanții asociației - actorul Adrian Păduraru, pedagogul Daniela Șerban, actorul Mihai Axinte și prof. drd Mirela Cioran - au fost astfel atestate din nou cu prilejul acestui ultim proiect la care am colaborat și care, sugestiv, a fost intitulat: „O seară – o minoritate, o săptămână – o comunitate”.

Un proiect, care s-a încheiat, cum altfel, decât cu un neuitat foc de tabără.

Ioana Grosaru

O viață închinată comunității

Petre Chelu-Olivotto, un primar iubit de consăteni

Petre Chelu, primar în comuna Nucșoara

Descendent, pe linie maternă, al familiei Olivotto, așezate în zona orașului Câmpulung Muscel încă de la sfârșitul secolului 19, Petre (Pierin)

1970. Familia Primarului Petre Chelu. Carmen Petrușca, Maria (Reli) Chelu, Giovanni Olivotto, Maria Chelu, Petre Chelu (Olivotto)

1970. Vizită la rudele din satul Slatina. Stefanino Olivotto (Italia) cu fiii la familia Olivotto Giuseppe - fratele bunicii Giovanna (foto dreapta)

Chelu-Olivotto s-a născut în anul 1929, în satul Slatina, comuna Nucșoara.

Mama sa, Giovanna Antonelli-Olivotto, de origine italiană, de fel din Rivalgo (Provincia Belluno), a venit în România însoțindu-și părinții, care erau muncitori forestieri și auziseră că aici se caută mână de lucru în meseria lor. Erau atât de săraci, încât au sosit pe aceste meleaguri primitoare într-un car cu boi. Giovanna s-a căsătorit cu un țăran dintr-o familie modestă

din Nucșoara. Iubirea și hărnicia i-au dus încet-încet pe cei doi tineri la o oarecare prosperitate. Au avut împreună trei copii, dintre care Petre-Pierin, mezinul, avea să ajungă om de vază în comuna sa natală. După terminarea studiilor, muncește la Căminul cultural ca instructor de dansuri și director, apoi la magazinul sătesc din localitate, iar în 1960, grație talentelor sale de organizator, este ales primar al comunei Nucșoara, localitate pe care a slujit-o cu dragoste și dăruire sinceră și totală până în 1987, când s-a pensionat din motive medicale.

Evenimentele din decembrie 1989 îl readuc în fruntea obștei ca primar la insistențele sătenilor din Nucșoara și Corbi (la vremea respectivă satul Corbi ținea de Nucșoara), care îl vor, din nou, la cârma comunei lor, cunoscându-i devotamentul și atașamentul față de consătenii săi.

Ca edil al meleagurilor natale își punctează activitatea

intensă prin realizări ce-l consacră ca pe un bun organizator și conducător al obștei pe care a păstorit-o cu devoțiune, timp de peste trei decenii. Aceste realizări nu ar fi fost posibile – așa cum afirma deseori – dacă nu ar fi fost sprijinit zi și noapte de destoinicii, credincioșii și inimoșii săi nucșoreni. Pentru ei și cu ei a electrificat întreaga comună, a plantat zeci de mii de pomi fructiferi, a construit și utilat cu aparatură modernă dispensarul comunal, a amenajat lacul Învârtita, a construit două poduri de beton și câte altele.

Pentru toate aceste lucruri, pentru sufletul său mare și pentru a-i cinsti memoria, concetățenii săi, care l-au iubit și l-au prețuit, au dat școlii din localitate, la împlinirea a 20 de ani de la trecerea lui în neființă, numele „Petre Chelu”.

Mulțumim doamnei Reli Maria Mincu-Chelu, fiica primarului, pentru prețioasele informații furnizate.

Gabriela Tarabega

Alin Mezaroba

despre strămoșii lui din Polcenigo - Pordenone

Alin Mezaroba, invitatul nostru de astăzi, este un tânăr de origine italiană, născut în anul 1982 la Câmpulung Muscel. Alin Mezaroba este un talentat desenator. Dintre realizările sale menționăm: portrete, desene abstracte, schițe de clădiri etc., lucrări expuse la o galerie din Câmpulung Muscel.

Rep. După cum știi, Asociația Italianilor din România - RO.AS.IT. - desfășoară o largă activitate de documentare și informare cu scopul elaborării unei istorii cât mai complete a imigrației istorice a italienilor din România. De aceea te-am invitat, Alin Mezaroba, la o discuție amicală, ca descendent al italienilor friulani așezați la sfârșitul secolului 19 în zona Câmpulung Muscel. Am dori să ne spui care au fost primii veniți din familia ta în România și ce ocupații aveau.

A.M. Numele de Mezaroba este foarte răspândit în zona Veneția Friuli din nordul Italiei, de unde provin strămoșii mei.

Primul din familia noastră care a venit în România, în anul 1902, a fost străbunicul meu, **Luigi Mezaroba**, născut în anul 1886 la Polcenigo - Pordenone, unde lucra la cariera de piatră.

Odată ajuns în România, s-a stabilit la Câmpulung Muscel, făcând ceea ce știa el mai bine, meseria de artificier, pe care o practicase și la el acasă. Apoi a venit bunicul, **Victor Mezaroba**, sculptor în piatră tot la Câmpulung Muscel. El a executat gardul de la intrarea în celebra Grădina Publică din oraș, în anul 1929; a lucrat, apoi, la biserica din Cetățuia și, de asemenea, la Albești, unde a realizat Monumentul Eroilor (1930-1931). **Eugen Mezaroba**, tatăl meu, a fost controlor de calitate la ARO din Câmpulung Muscel. **Alberto Mezaroba**, fratele meu, născut în 1978, este distribuitor la ARO Câmpulung Muscel.

Rep. Ce alte lucrări au mai fost realizate în România de cei din familia voastră?

A.M. Victor Mezaroba (bunicul) a mai executat și alte

lucrări: la Flămânda a ridicat de la temelie biserica, cu piatră de Albești (1940-1941). În interiorul bisericii există o placă cu numele celor care au contribuit la construirea ei, printre care figurează și numele lui Victor Mezaroba.

Casa lui Victor Mezaroba

Victor Mezaroba a realizat în anul 1929 gardul de la intrarea în Grădina Publică din Câmpulung Muscel

Luigi (străbunicul) cu Ecaterina (străbunica), Victor (bunicul), Ana (bunica) și fiul lor, Jean (unchiul), Aurel (fratele bunicului) în anul 1937

A realizat, de asemenea, diverse lucrări, cum ar fi: îngeri, cruci, postamente.

Unul din frații bunicului era sculptor la Câmpulung Muscel, iar la Slatina avea un atelier unde veneau oamenii din zonă pentru a învăța meseria ciopliturii în piatră. Tot aici, un alt frate al său se ocupa cu sculptatul mobilei, însă în urma unui accident de origine necunoscută, casa a luat foc. Cel de-al treilea frate al bunicului a practicat meseria de cizmar, tot la Câmpulung Muscel.

Rep. Se mai păstrează azi tradițiile și obiceiurile italienești, în familiile voastre?

A.M. Din păcate obiceiurile și tradițiile italiene nu prea se mai păstrează.

În casa părintească de la Câmpulung Muscel mai există, însă, mobila în stil italian adusă de străbunicul meu, Luigi Mezaroba, din Italia. În această casă locuiește acum verișoara mea, Jeni Mezaroba.

Dan Comarnescu

Polcenigo anii '60-'70 – satul din nordul Italiei de unde se trage Luigi Mezaroba

Brezoi. Octavian Buttolo:

O preocupare importantă a comunității italienilor din Brezoi este aceea de a se face cât mai larg cunoscută cu prezentul și cu trecutul ei. În acest sens, eu am căutat să strâng cât mai multe fotografii din zonă pentru a putea face un album cuprinzând imagini de altădată și de azi. Prietenul meu, ing. Gheorghe Ifrim, care lucrează și el la o istorie a regiunii, și-a propus un nou proiect, după cel care a fost realizat anterior, respectiv *File din istoria Brezoiului*. Nu s-a oprit aici, ci a strâns în continuare foarte multe materiale din zonă și vrea ca în timpul iernii, când vremea este mai propice pentru așa ceva, să scoată o cărticică în care să insereze și obiceiurile de altădată și de acum din Țara Loviștei. Cam astea ar fi cele două proiecte la care ne-am gândit noi, eu și Gheorghe Ifrim, și care ar putea să fie realizate dacă timpul ne-ar permite... Așa ne-am propus noi. Materialele le avem, da, și ar trebui ca atunci când vor fi gata, să primim și un ajutor financiar pentru a le putea edita. Volumele vor fi elaborate întâi în limba română, deoarece zona de interes depășește granițele comunității italiene. Noi dorim să se bucure toată zona de această realizare, și nu numai. Ar fi însă foarte bine dacă, ulterior, am reuși publicarea lor și în limba italiană. Poate în acest scop ne va da și RO.AS.IT. o mână de ajutor. Volumul dedicat istoriei Brezoiului (apărut cu chiu, cu vai în 300 de exemplare la Sibiu, plus o prelungire de tiraj de 500 de exemplare) s-a dat ca pâinea caldă.

Petroșani. Orlanda Solari:

La Petroșani ne străduim să găsim și alte urme lăsate de italienii veniți în această parte a țării. Ne-am bucurat de articolul din revistă referitor la comunitatea noastră. La noi, alt eveniment major nu s-a mai organizat. Eu și Rita Fodor ne întâlnim săptămânal și discutăm evenimentele și încercăm să menținem unitatea micii noastre comunități. Aș vrea să facem mai mult, să reconstituim vechile obiceiuri, să reinviem tradiții pierdute, să ne procurăm costume populare, să ne învățăm limba. Vă mai așteptăm la noi, la Petroșani, pentru că se pare că prezența dvs., a celor din conducerea RO.AS.IT., ne impulsionează.

Galați. Traian Dell'Agno:

Comunitatea din Galați e într-o perioadă mai critică de când s-a creat această situație cu criza economică. Oamenii sunt puțin descurajați, puțin preocupați, puțin nemulțumiți de ceea ce se întâmplă și atunci nu le mai arde de nimic. Era foarte bine înainte, la orice apel se răspundea, dar acum e mai greu, mai greu. Dar eu voi insista. Trebuie să ne continuăm activitatea. Comunitatea din Galați este numeroasă, cu mult mai mulți membri decât cei activi din filiala noastră. Sperăm că o să ieșim din criza actuală, care a dereglat foarte multe lucruri.

Greci. Celia Onțeluș:

La noi la Greci, activitatea comunității italienilor se desfășoară în ultimii ani mai mult spontan. Au venit studenți, au venit autocare, nu știu câte în vara asta, au venit vreo trei sau patru, fete și băieți, curtea plină, s-au așezat pe iarbă și m-au înregistrat, m-au pozat cu telefoanele lor mobile. Îmi erau tare dragi! Odată făceam eu crostoli, aveam așa o poftă de crostoli și au intrat niște tineri în curte, studenți de la sociologie din București, și când au intrat au cerut să fotografieze casa, să afle probleme sociale, istoria comunității. Și am început să povestesc cine suntem, de unde am venit, ce-am făcut, ce n-am făcut, este de admirat că nu am pierdut nimic. Și i-am spus odată lui Alex (Tomaselli): ...vino la Greci să auzi tu cântece de 130 de ani, că le-am păstrat și transmis prin viu grai de la o generație la alta, nu partituri, nu nimic, nimic negru pe alb. Mai sunt oameni care le știu, care le cântă la petreceri, de exemplu la Sfânta Lucia, care nu mai este însă ca înainte, când se făcea la biserică... era frumos, acuma este un pasticcio. Acum avem un nou preot, am auzit că a primit bani de la Guvern pentru biserică și ar trebui să dea toate relațiile pentru că el are documente, fotografii, holul e plin de fotografii mari, ar putea să organizeze ceva. Când vin oamenii, să avem ce să le arătăm.

De curând a apărut chiar ideea organizării unui muzeu. Pentru aceasta noi putem pune la dispoziție casa părintească, singura din Greci care a rămas în picioare, construită în întregime de italieni, din piatră (are patru camere, sală mare pietruită și în cealaltă parte o bucătărie și o marchiză), mai avem mobilă originală pentru o cameră și o bucătărie din care nu s-a luat nici o lingură, fotografii, un arbore genealogic etc. În urma inundațiilor din această vară s-au produs mișcări de teren, casa s-a lăsat și acum e strâmbă. Sunt necesari bani pentru refacerea casei bătrânești.

Eu am fost invitată de multe ori în Italia la întrunirile friulanilor din întreaga lume, la care am vorbit despre noi, cei din Greci, și am primit felicitări pentru modul în care vorbesc italiana și, deopotrivă friulana, dar am spus că asta este meritul părinților noștri care ne-au transmis dragostea pentru limba noastră bătrânească, vorbind-o cu noi copiii, în casă.

Grupaj realizat de Gabriela Tarabega

Reprezentanți ai minorităților și comunităților naționale la

„Zilele Bucureștilor”

În cadrul manifestărilor organizate cu prilejul „Zilelor Bucureștilor”, în Piața Constituției a avut loc, în data de 18 septembrie, o mare sărbătoare a minorităților și comunităților naționale din România.

Din partea minorității italiene au fost prezenți cunoscuții interpreți de origine italiană Alex Tomaselli și Antonio Furnari, precum și ansamblul de dansuri *Di nuovo insieme* al Asociației Italianilor din România – RO.AS.IT. –, care au înregi-

Ansamblul de dansuri *Di nuovo insieme*

Ansamblul de dansuri *Pilisterlu*

Ansamblul de dansuri *Ellas*

strat, ca de fiecare dată, un notabil succes. Au mai participat și alte minorități, spre exemplu minoritatea aromână cu ansamblul de dansuri *Pilisterlu* (Porumbelul) din București, minoritatea germană cu ansamblul și fanfara *Korona* din Brașov, cea elenă cu ansamblul de dansuri „*Ellas*” din București. Și-au mai dat concursul formațiile ucrainene „*Șoimii*” și „*Călina Roșie*” din Maramureș,

„*Molodtzi*” al rușilor lipoveni, „*Romanes*” din Târgu Jiu, ansamblul de dansuri turco-tătar „*Delikanlar*” din Constanța.

Sperăm să ne reîntâlnim cu aceste încântătoare ansambluri și la edițiile următoare ale „Zilelor Bucureștilor”.

Dan Comarnescu

Ansamblul de dansuri turco-tătar *Delikanlar*

Inima mea poate fi orice. Eu cred în religia dragostei oriunde se vor îndrepta caravanele sale, căci dragostea este religia mea

(înțelept arab)

Alianța Civilizațiilor este o mișcare inițiată de ONU, destinată lansării unei acțiuni politice la nivel mondial, pentru promovarea înțelegerii și reconcilierii, pentru combaterea prejudecăților și faliilor dintre culturi și religii și pentru conturarea unui model de coexistență pașnică și armonioasă a tuturor oamenilor.

Acestor aspirații generoase le-au fost subsumate multe din manifestările organizate de Departamentul pentru Relații Interetnice (D.R.I.) din cadrul Guvernului României, în colaborare cu alte instituții ale statului, cu Comisia Națională pentru UNESCO și cu numeroase ONG-uri. La toate demersurile inițiate sau sprijinite de către D.R.I., pe care le vom semnala în cele ce urmează, au participat cu intervenții și reprezentanții Asociației Italienilor din România - RO.AS.IT.

Lansarea Programului Alianța Civilizațiilor

Evenimentul avut loc la Parlamentul României, Sala Drepturilor Omului, cu participare internațională. Vorbitorii au subliniat faptul că singura cale corectă pentru a se ajunge la cunoaștere și înțelegere reciprocă este calea dialogului. Un dialog sincer și serios, intercultural, interreligios și interetnic pentru realizarea unei conviețuiri pașnice, pentru evitarea ciocnirii civilizațiilor. Discursul cultural, de exemplu, ar putea face ca drumul spre o alianță a civilizațiilor să fie mai scurt, mai direct.

The European Conference on youth education in museum – București, iulie

Conferința desfășurată sub egida UNESCO a adus în prim plan problema educării tinerei generații în spiritul respectării și promovării valorilor culturale. Reprezentanta RO.AS.IT., dna Ioana Grosaru, vicepreședinta asociației, a intervenit la secțiunea „Patrimoniul imaterial al minorităților naționale în dialogul cultural”, ilustrându-și alocuțiunea cu un scurt film documentar despre italienii de ieri și de azi din România și aportul lor la edificarea României moderne.

Participarea RO.AS.IT.

la proiecte subsumate Programului Alianța Civilizațiilor

Istoric și identitate în zona Deltei Dunării – Sulina, august

Reprezentantele RO.AS.IT. la acest simpozion au prezentat, în cadrul secțiunii „Globalizarea și impactul acesteia asupra tradițiilor orale”, referatul **Comunitatea italienilor din România - șantier deschis**. Pornind de la ideea că tradițiile și obiceiurile constituie esența sufletului omenesc, marca sa identitară, intervenantele au subliniat că globalizarea nu înseamnă uniformizare, ci diversitate, fapt pentru care asociația a deschis de câțiva ani un șantier de lucru pentru identificarea, stocarea și valorizarea a ceea ce a mai rămas din cultura orală a comunității istorice a etnicilor italieni din România.

Salonul de carte, presă și muzică – Sinaia, august

Cea de-a doua ediție a „Salonului de carte, presă și muzică”, organizată de Societatea Amplus, a avut loc la Centrul Internațional de Conferințe „Casino Sinaia” în perioada 5 - 8 august și a reunit peste 50 de edituri, asociații și fundații. Asociația Italienilor din România - RO.AS.IT.- a participat la această ediție cu cărți, publicații periodice și măști venețiene. A fost, de asemenea, prezentă la masa rotundă din cadrul Salonului, cu tema „Forța diversității culturale și dialogul intercultural”, subliniind importanța contribuției minorităților la tezaurul cultural românesc.

SEOMENTUM V

